Patrizio Lainà

9.3.2022

Eduskunnan talousvaliokunta
TaV@eduskunta.fi

Kirjallinen asiantuntijalausunto TaV pe 11.3.2022 klo 11.00

Valtioneuvoston selvitys: EU-lainsäädäntöön pohjautuvien makrovakausvälineiden uudelleentarkastelu, E 15/2022 vp

- Makrovakausvälineitä kannattaa EU:ssa harmonisoida
- Kestävyysriskit otettava vahvemmin mukaan
- Ensiasunnon ostajat huomioitava paremmin
- Pankkien sisäisten riskimallien käyttö vaatii perälaudan
- Digitaalinen keskuspankkiraha vähentää makrovakausriskejä

Nykyinen makrovakaussääntely on ollut tarpeellista, vaikka pankkisektorin pääoman riittävyyttä ei ole vielä jouduttu testaamaan pankkikriisissä. Makrovakaussääntelyssä on muistettava pitkäjänteisyys, eikä sääntelyä tule ryhtyä keventämään, vaikka pankkikriisejä ei esiintyisikään. Osaltaan makrovakaussääntely itsessään ehkäisee pankkikriisien syntymistä.

Makrovakausvälineiden harmonisointi kannatettavaa

EU:n eri jäsenmaissa on käytössä erilaisia makrovakausvälineitä. Tämä vaikeuttaa pankkien toimintaa EU-jäsenmaiden rajojen yli ja monimutkaistaa valvontaa. Lisäksi riskinä on, että jotkin jäsenmaat hakevat lyhytjänteistä kilpailuetua vajavaisella makrovakaussääntelyllä. Näistä syistä makrovakausvälineiden harmisointi EU:ssa on kannatettavaa.

Kestävyysriskit huomioitava paremmin

Ilmasto- ja muihin kestävyysriskeihin on kiinnitettävä entistä enemmän huomiota. Kestävyysriskejä on arvioitava eripituisilla aikajänteillä – lyhyellä, keskipitkällä ja pitkällä aikavälillä. Kestävyysriskejä on tarpeen täsmentää esimerkiksi erillisillä taksonomioilla kullekin kestävyysriskin tyypille kuten Euroopan komission on esittänyt (esim. sosiaalinen taksonomia).

Patrizio Lainà

9.3.2022

Ensiasunnon ostajat eriytettävä sääntelyssä

Asuntolainan lainakaton eli enimmäisluototussuhteen osalta ensiasunnon ostajat on jo eriytetty sääntelyssä. Lähtökohtaisesti ensiasunnon ostajat voivat saada muita enemmän lainaa suhteessa vakuuksien arvoon. Asuntomarkkinoiden eriytymisen ehkäisemiseksi samankaltaista ensiasunnon ostajien eriyttämistä on mahdollista soveltaa myös muussa makrovakaussääntelyssä. Esimerkiksi enimmäisvelkasuhteessa ja enimmäistakaisinmaksuajoissa on mahdollista huomioida ensiasunnon ostajat nykyistä paremmin.

Pankkien sisäiset riskimallit tarvitsevat perälaudan

Pankkien käyttämät sisäiset riskimallit eivät osoittautuneet riittäviksi ja luotettaviksi esimerkiksi globaalissa finanssikriisissä ja sisäisiä riskimalleja on vaikeaa vertailla. Basel III -standardien täytäntöönpanoon sisältyvä kokonaisriskipainolattia tekee sääntelystä läpinäkyvämpää asettamalla ylärajan (27,5 %) pankkien sisäisten riskimallien mahdollistamalle kevennykselle standardimenetelmään nähden. Näin ollen kokonaisriskipainolattia todennäköisesti pienentää makrovakausriskejä, sillä suuri osa makrovakaussääntelystä pohjautuu riskipainotettuun taseeseen.

Digitaalinen keskuspankkiraha mahdollistaa sääntelyn keventämisen

Euroalueellakin pohditaan digitaalisen keskuspankkirahan käyttöönottoa. Tällöin sääntelyn tarkistamistarve on ilmeinen. Koska digitaalinen keskuspankkiraha on nimensä mukaisesti keskuspankin liikkeelle laskemaa, siihen ei liity samassa määrin rahoitussektoria uhkaavia makrovakausriskejä kuin pankkien liikkeelle laskemaan talletusrahaan. Vaikka digitaalinen keskuspankkiraha tulee vaatimaan myös omaa sääntelyä, voi se mahdollistaa ainakin maksupalvelu-välittäjien sääntelyn selkeän keventämisen.

Lisätietoja Patrizio Lainà, pääekonomisti
040 583 4432
patrizio.laina@sttk.fi